

daante van een zevenhoofdige Cobra Boeddha na de Verlichting met zijn opgezette huid voor de zonnestralen behoed hebben. Ook wordt gezegd, dat Boeddha speciaal in het rijk der Slangen is afgedaald, om hen te bekeeren en de Verlossing te brengen.

Ik hoop, niet te veel van het geduld van mijn lezers gevergd te hebben. Misschien krijgen zij door deze commentaar oog voor een bepaalden trek van Boeddhistische, in het algemeen Oostersche litteratuur en kunst. Het tegelijk tantaliseerende en aantrekkelijke er van is namelijk dit, dat waar gij een onderwerp ook opneemt, er zich bijna dadelijk aan alle kanten verschieten openen, die u verlokken, het pad, waar gij gaat, te verlaten en zijwegen in te slaan, die zich verder op ook weer splitsen, tot gij uw uitgangspunt hopeloos kwijt raakt. Om dat gevaar te ontgaan, keer ik dan ook haastig naar mijn onderwerp terug.

Bij de priesters en monniken staat Padmasambhava niet goed aangeschreven. Hun vereering gaat meer naar latere voorgangers, als Atîça en Tsonkapa uit. Dit is ook niet te verwonderen, want het Boeddhisme, dat de „toovenaar uit Udyana” bracht, was sterk Tantristisch gekleurd. Juist daardoor echter vond het te eerder ingang bij het ruwe volk, dat in de barre eenzaamheid van zijn bergen en het onmeedoogende klimaat maar al te veel aanleiding had, aan boosaardige demonen te gelooven. Zij aanvaardden met graagte het gezag van een, die die booze geesten durfde bestrijden en machtig genoeg was, om hen te onderwerpen. Ook nu nog lezen en hooren zij gaarne de Padma Than Yig met zijn uitvoerige beschrijvingen van de spannende gevechten tusschen de vreeselijke, steeds van gestalte wisselende duivels en monsters en den machtigen magiër. Natuurlijk leggen de eersten het ten slotte toch af en bieden zij den overwinnaar deemoedig hun „levensessence” aan, waarna zij in de Boeddhistische gemeenschap worden opgenomen en tot wachters der leer worden aangesteld. In dit opzicht was het Boeddhisme dus milder dan het Christendom, dat ook met vroegere goden te kampen had, maar deze zonder pardon naar de hel verbande.

Ik noemde Atîça en Tsonkapa. De eerste kwam omstreeks 1050 uit Indië. De tweede is in 1357 in Thibet zelf geboren. Beiden trokken tegen het Tantrisme te velde, beiden trachtten de zedeloosheid onder de geestelijkheid tegen te gaan en orde en tucht in de kloosters te herstellen. Tsonkapa richtte met dit doel een nieuwe geestelijke orde op, die der Geelmutsen in tegenstelling met de Roodmutsen, die de oudere leer aanhingen. Ik zou er echter niet voor in durven staan, dat de eersten ook nu nog zoo veel zuiverder op het punt van Tantrisme en magische praktijken zijn dan hun roodgemutste collega's. Wie zich daaromtrent een eigen oordeel vormen wil, kan ik de lezing aanbevelen van twee boeken van Mad. Alex. David-Neel, *Voyage d'une Parisienne à Lhasa en Mystiques et Magi-*